

GANDIA
CAPITAL
CULTURAL
VALENCIANA

PRESENTACIÓ

Gandia és, indubtablement, una ciutat de referència entre totes les altres ciutats valencianes. Això no sols ve acreditat per la seua història passada, plena de personatges i fets singulars, sinó que se sustenta i descansa hui en dia sobre una realitat econòmica, política, social i cultural potent i de qualitat. És obvi que el seu atractiu i la seua atracció com a ciutat, ultrapassen de molt els límits del seu terme municipal, tot creant un centre d'interés i d'influència considerable al seu voltant. Per això Gandia no s'imagina i gestiona solament pensant en els seus propis interessos o necessitats, sinó que està obligada a prendre decisions cada dia que necessàriament acabaran afectant un territori molt més ample i que abraça des de l'àrea de les comarques centrals fins al turisme nacional o estranger.

Entre totes les decisions transcendents, potser siguen les referides a l'àmbit cultural i turístic aquelles que més visibilitat i repercussió poden tindre a hores d'ara en una societat d'alta demanda i consum en aquesta matèria. És la cultura, l'oferta cultural especialment, allò que pot marcar les diferències més riques i subtils entre ciutats i territoris. En primer lloc, per allò que significa de motor econòmic i, en segon terme, però no menor, perquè aporta identitat, consolida les tradicions i marca tendències de comportament sociocultural.

Però si en l'àmbit estrictament cultural Gandia és reconeguda amb distinció arreu del territori valencià i de tot aquell altre amb qui comparteix sistema lingüístic, és pel seu indiscutible lideratge literari. Gandia és la pàtria dels clàssics de la literatura valenciana/catalana que marca una culminació des dels primers moments literaris fundacionals i que encara continua actualment amb plena vigència i salut. March, Martorell, Corella... són coneguts, reconeguts i estudiats en tot el món i Gandia, ciutat valenciana de primer ordre, pot oferir una proposta singular i interessant per visitar en directe el territori d'aquells clàssics.

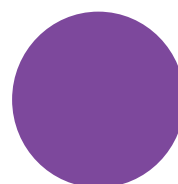
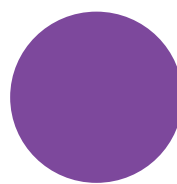
Tant ha apostat Gandia per aquest reconeixement de fa anys, que el mateix ajuntament, en sessió plenària del 7 de març de 2012, va considerar per unanimitat, que mereix el qualificatiu de “Ciutat Literària”. Gandia ha mostrat sempre un especial interès en la promoció de la llengua i la dignificació de la literatura dels valencians. Des de l’any 1959, en commemoració del cinqué centenari de la mort d’Ausiàs March, convoca el premi literari en honor al poeta i promou activitats literàries. Des d’aquest punt de vista, Gandia ha fet i fa mèrits suficients per a liderar iniciatives que busquen dur més enllà els esforços globals en favor de la creació i divulgació cultural especialment vehiculada al fet literari. Gandia és, a hores d’ara i a tots els efectes, una ciutat de cita i viatge obligatori per als valencians en general, però també per a una gran part de la societat espanyola i europea que sap apreciar esta riquesa. A Gandia, l’avalen els fets i les accions d’adés i ara, com a expressió constant d’una voluntat decidida en favor de la identitat pròpia i de la seua comarca, que és tant com dir de la resta de terres valencianes. La ciutat viu en un clima estable d’expressió cultural, sovint alterat per l’excepcionalitat de convocatòries singulars, com ho foren l’Any del Tirant o l’Any dels Borja que s’aprofitaren com a escenaris i ocasions per a la crida a la participació col·lectiva oberta al món i el reforç d’autoestima social.

A aquesta riquesa indubtable i exclusiva, se li’n suma una altra encara més internacional, lligada a la família dels Borja i als seus membres més universals: el duc i sant Francesc, el papa Alexandre VI, Maria Enríquez... amb totes les connexions vaticanes i europees que permeteren transformar el ducat de Gandia del renaixement en una xicoteta cort de riquesa i de cultura lligada al negoci de la canyamel, al poder polític nacional i al mecenatge cultural de l’aleshores considerada la primera casa senyorial valenciana, una de les grans entre els nobles del seu temps.

Però el pes de la tradició i la transcendència no ha de suposar, al capdavant, un llast o una reducció limitadora. Al contrari, ha de significar una plataforma d'impuls, una oportunitat singular perquè tota l'expressió cultural d'una ciutat tinga una millor via i capacitat divulgativa. La identitat, en el nostre cas, sols s'ha de fer servir de garantia de qualitat i de motor d'iniciatives. Cal mirar el futur no sols amb confiança, sinó amb l'entusiasme i el convenciment que la inversió cultural és encertada i necessària. La renovació des del compromís, la revisió des de l'estudi, la inversió des de l'economia productiva, han de ser els pilars on sustentar el futur social econòmic i, per descomptat, cultural de la ciutat. La capitalitat cultural no serà la meta sinó que forma part del nostre itinerari, però sense dubte ajudarà a mantindre i ampliar el camí que la ciutat va fent.

La proposta que tot seguit presentem per postular-nos i optar a ser Ciutat Cultural Valenciana l'hem agrupada en tres apartats troncal: el literari, el de cultura popular i l'expositiu, que al seu torn integren altres subapartats capaços d'oferir un ample ventall d'activitats multisectorials. Però la proposta no és una simple llista d'idees o accions acumulades al llarg d'un any amb l'excusa de la capitalitat. Es planteja des de l'estabilitat i voluntat de permanència, com és habitual a casa nostra, tot i que s'amplia i s'enriqueix per fer-la visitable o participativa a tots els valencians com a mínim. Finalment i sens dubte, la proposta ja naix i compta amb la col·laboració i, fins i tot, participació dels col·lectius principals de la ciutat, des de les Falles fins a la Setmana Santa, passant per centres educatius i associacions socioculturals de tota mena.

DADES SOBRE LA CIUTAT DE GANDIA

DADES SIGNIFICATIVES:

- Gandia exerceix un lideratge destacat en l'àmbit de les Comarques Centrals Valencianes (CCV), on és una de les ciutats de referència al litoral valencià.
- Mercat potencial de 2,6 milions de persones, que es troben a tan sols una hora amb cotxe de la ciutat i a una població de 4,3 milions a una distància de dues hores.
- La ciutat destaca per la seua forta orientació als serveis, amb el turisme i el comerç en capçalera.
- La xifra de viatgers entrants en hotels en 2016 va ser de 238.546, amb un increment del 3,5% respecte del 2015.
- L'ecosistema Mar, Marjal i Muntanya constitueix un dels espais naturals i paisatgístics amb més valor de la Comunitat Valenciana.
- En 2016, Gandia ha sigut reconeguda pel Ministeri d'Economia i Competitivitat amb la distinció "Ciutat de la Ciència i la Innovació".
- Gandia exerceix un rol d'atracció en l'entorn de les CCV, vinculat al patrimoni històric i a la cultura.
- El llegat històric, l'existència de massa crítica suficient per al desenvolupament d'una àmplia gamma de manifestacions culturals, una població resident amb nivells d'instrucció superiors a la mitjana nacional i un alt sentit de pertinença i identificació amb el territori, constitueixen alguns dels elements clau del desenvolupament i de la identitat cultural.
- La importància històrica de la ciutat i el seu desenvolupament fins l'actualitat es veu reflectida en el conjunt monumental del Centre Històric.
- L'oferta cultural de Gandia és un altre actiu significatiu de la ciutat. Al llarg de l'any, tenen lloc una gran varietat d'activitats culturals i esdeveniments artístics en les seues diferents formes d'expressió, que convergeixen amb una excel·lent oferta comercial, gastronòmica i culinària.
- Les festes més populars de Gandia estan declarades d'Interés Turístic Nacional. Les Falles, la Setmana Santa de Gandia i la Fira i Festes de Gandia, constitueixen atractius culturals de primer ordre.
- La Fira i Festes de Gandia és un referent a la Comunitat Valenciana, de les arts escèniques i musicals a peu de carrer, amb un impacte econòmic estimat de quasi 10 milions d'euros i 101.267 visitants, en sols quatre dies (Font: Observatori. Ajuntament de Gandia)

LA POBLACIÓ DE GANDIA EN EL CONTEXT VALENCIÀ

El terme municipal de Gandia ocupa una posició estratègica en el nucli central del litoral mediterrani espanyol. Està situat al sud-est de la Comunitat Valenciana, a 45 minuts de distància de València ciutat i a 110 km d'Alacant, amb bon accés a ambdues ciutats.

Gandia, amb 74.814 habitants, és capçalera de la comarca de la Safor, que integra una població de 172.821 habitants (INE, 2016), encara que per les seues dimensions i magnitud, presidix una subàrea urbana que s'estén més enllà de la comarca de la Safor i inclou les de la Costera i la Vall d'Albaida, amb una població total de més de 300.000 persones a l'hivern i més de 400.000 a l'estiu.

Les Comarques Centrals Valencianes integrades per la Safor, la Vall d'Albaida, la Costera, la Canal de Navarrés, L'Alcoià, el Comtat, la Marina Alta i la Marina Baixa, aglutinen una població de més de 842.420 habitants (Argos, 2016).

Un total de 2,6 milions de persones es troben a una hora de distància amb cotxe. El total de població que viu a 2 hores de Gandia és de 4,3 milions.

ACCESSIBILITAT I CONNECTIVITAT

Gandia ocupa una posició estratègica en el nucli central del litoral mediterrani.

— XARXA VIÀRIA

Canalitzen els moviments de llarga distància i compleixen funcions de connexió i distribució de vehicles que accedeixen a la ciutat o la travessen sense aturar-se. Conformen este grup de vies l'Autopista **AP-7** o Autopista del Mediterrani, la Carretera Nacional **N-332** transformada en la nova autovia **A-38** i que permet l'accés directe a l'àrea del port de Gandia, la carretera CV-60, un pas de connexió entre el mar i l'interior de la península, a través de l'A-35 també coneguda com l'autovia d'Almansa, que uneix Gandia amb la Comunitat de Castilla la Mancha.

Completen esta xarxa viària altres carreteres de menor entitat, que formen la xarxa principal de la ciutat que integra vies radials i transversals l'objecte de les quals és connectar les distintes parts de la ciutat i canalitzar la major part del trànsit que circula per les dites vies sense aturar-se.

— XARXA FERROVIÀRIA

Gandia compta amb dues estacions del ferrocarril pertanyents a la línia de viatgers C1 de Renfe Rodalia València. Una d'elles situada en ple centre urbà de la ciutat, i l'altra, situada al Grau, que permet accedir directament des de l'Estació del Nord de València fins al port de Gandia, **la qual cosa li confereix una situació privilegiada, comparada amb altres ciutats de la província de València i d'Alacant.**

Aquesta línia de rodalia connecta València amb Gandia amb un total de 42 servicis diaris i amb dos servicis per hora, des de les 6 fins a les 22.30 h, que destaquen pel seu volum de viatgers al llarg del tot l'any.

Des del 2011, en temporada turística, arriben trens AVE directes procedents de Madrid-Puerta de Atocha, de manera que pot realitzar-se el trajecte Madrid-Gandia en menys de 3 hores.

— CONNEXIONS AÈRIES

La localització de Gandia, en una posició intermèdia entre els aeroports d'Alacant i València, li proporciona una connectivitat superior fins i tot a la d'aeroports com Palma de Mallorca i Màlaga.

Entre un aeroport i l'altre, Gandia pot connectar directament amb les 17 ciutats espanyoles més grans i amb 57 aeroports d'Europa Occidental, un mercat potencial per a l'oferta turística de la ciutat de 15 milions de passatgers nacionals i internacionals registrats en 2015 (AENA, 2015).

— VIA PORTUÀRIA

Gandia té port propi, dotat per al transport de mercaderies i de viatgers, d'ús pesquer, comercial i nauticoesportiu, que aconsegueix una superfície terrestre de 427.571 m², es troba situat a 65 km al sud de la ciutat de València. El Port està connectat amb la xarxa de carreteres a través de l'autopista AP-7 i la carretera V-31 (N-332) que enllacen al nord, a València, amb l'autovia Madrid-València A-3.

TURISME

— MAGNITUDS TURÍSTIQUES RELLEVANTS

Gandia constitueix el 6é municipi espanyol quant a la magnitud de la seua oferta ponderada d'allotjament turístic total, només per davall, a la Comunitat Valenciana, de Torrevieja i Benidorm.

L'oferta turística de Gandia és de 38.471 places, l'activitat de les quals es concentra fonamentalment, a la platja. L'oferta d'allotjament turístic comprén 30 establiments hotelers, 2 càmpings i 1.837 apartaments turístics registrats.

OFERTA TURÍSTICA 2015

	NOMBRE D'ESTABLIMENTS	NOMBRE DE PLACES
Hotels	23	5.258
Hostals	5	188
Apartaments	1.837	10.423
Càmpings	2	1.703
Pensions	2	38
TOTAL ALLOTJAMENT	1.869	17.610
Restaurants	356	20.861
TOTAL OFERTA	2.225	38.471

Font: IVE, 2017

Una altra característica afegida a la condició turística de la ciutat queda definida pel parc immobiliari de vivendes de **segona residència**, que va aconseguir en 2011 les **29.646 vivendes**, xifra que constitueix una magnitud a considerar, a l'hora de valorar el mercat potencial que té la ciutat.

Durant el període estival, **l'ocupació en hotels i apartaments** registra pràcticament el 100%. Al llarg de l'any 2016, **la xifra de viatgers entrants en hotels va ser de 238.546, un increment del 3,5% respecte del 2015**, creixement que denota el dinamisme constatat del sector i el fort posicionament de Gandia com a destinació turística (Font INE, 2017).

VIATGERS ENTRANTS (GANDIA)

Total 2014	221.195
Total 2015	222.101
Total 2016	238.546

Font: Enquesta Ocupació Hotelera, INE 2016.

La procedència del turista de Gandia és, principalment, nacional (89,1%). La Comunitat Valenciana i Madrid són els principals nuclis emissors, seguits per Castilla la Mancha, Catalunya i Murcia. Mercats que, durant el 2016 van experimentar un creixement en nombre de viatges (3,5%) a la província de València respecte a Alacant i Castelló.

Comparant les temporades mitjana i baixa de 2015 i 2016, s'aprecia un creixement significatiu del mercat turístic estranger, que arriba a suposar un 31,9% dels turistes totals rebuts.

— ATRACTIUS TURÍSTICS AMBIENTALS

La ciutat conjuga les bondats de la mar amb els beneficis del bosc mediterrani. Un **sistema continu d'espais naturals**, distints entre si i complementaris, amb atractiu suficient en sí mateixos, per a fer de la ciutat un destí singular en el panorama turístic espanyol. Es tracta del Mar i la Platja, la Marjal i la Muntanya, una triple M que serà objecte de diversos projectes per a la seua completa integració i per a la seua més exhaustiva incorporació a l'ús ciutadà i turístic, garantint, no obstant això, la màxima conservació.

El medi natural transita, al llarg de la ciutat, des del litoral costaner, que prolonga la platja Nord de Gandia, de 7 km de longitud de fina arena, com a espai de contacte entre la població i el mar, travessa la marjal, una joia mediambiental cautament preservada del procés urbanístic, i continua fins a les abruptes muntanyes de l'interior.

La **Platja Nord de Gandia** és una de les millors platges europees i principal actiu turístic de la ciutat. Compta amb 3 quilòmetres de longitud i més de 100 metres d'amplària i presenta condicions funcionals immillorables, com acrediten les certificacions turístiques més importants.

Platja de l'Auir, integrada en la Xarxa Natura 2000, està situada al final de la platja de Gandia. Limita amb el terme de Xeraco, presenta un gran interès ecològic i paisatgístic, ja que es tracta clarament d'un ecosistema amb una destacable singularitat, per la regressió que estan tenint els cordons dunars en tot el litoral valencià, i és una de les poques platges verges d'Europa.

La Marjal és un dels aiguamolls més importants del Mediterrani i es troba en excel·lent estat de conservació. Presenta una superfície de més de 450 ha, d'elevat valor ecològic, i forma part d'una zona humida de més dimensió, coneguda com a "Marjal de la Safor", que s'estén des dels municipis de Tavernes de la Valldigna, Xeraco i Xeresa fins a Gandia.

Per últim, la zona de **muntanya**, anomenada **Serra de la Marxuquera**, és un bell massís que aporta un fons paisatgístic on el procés d'urbanització ha pogut ser frenat per a garantir la seua millor conservació. Tant pel seu valor ambiental com pel seu valor cultural, que ha jugat un paper rellevant en la formació de la cultura i la història espanyola com a lloc de poblament primerenc del qual són testimoni les plaquetes rupestres de la Cova del Parpalló, una cova que és Bé d'Interés Cultural i referència del Paleolític Superior Mediterrani.

El **Paratge Natural Municipal Parpalló-Borrell** és un espai natural protegit de 560 ha, localitzat al terme municipal de Gandia, declarat pel Consell de la Generalitat Valenciana el 30 d'abril de 2004. En aquest paratge, podem gaudir de paisatges muntanyencs amb grans conques visuals, de vegetació típicament mediterrània, de relleus modelats per l'aigua que generen estructures com coves, avencs, etc., molt abundants en tot el paratge. La fauna que habita este espai és nombrosa i abundant, sobretot el grup de les aus. Aquest conjunt de valors ecològics, paisatgístics, naturals i culturals han fet que este espai siga mereixedor d'una figura de protecció.

La recent reactivació del projecte de **Via verda del Serpis**, articulat a través d'un consorci participat pels dotze ajuntaments pels quals passava l'antiga ruta, i les diputacions d'Alacant i València té per objecte la recuperació dels 53 km de l'antiga via de ferrocarril entre Alcoi i Gandia. La ubicació del punt de partida de la via a Gandia, a escassos metres del port de Gandia, suposarà un important motor per a la ciutat i un extraordinari complement a l'oferta turística complementària al sol i platja.

— ACTIUS TURÍSTICS CULTURALS

La capitalitat comarcal de Gandia també es veu reforçada pel paper d'atracció territorial vinculat al patrimoni històric i a la cultura. El llegat històric, l'existència de massa crítica suficient per al desenrotllament d'una àmplia gamma de manifestacions culturals, tant des del punt de vista de la demanda com de l'oferta, una població resident amb nivells d'instrucció superiors a la mitjana nacional i un alt sentit de pertinença i identificació amb el territori, constitueixen elements clau del desenrotllament i de la identitat culturals.

El **conjunt monumental del Nucli Històric**, representat pel Palau Ducal dels Borja, Església gòtica de Santa Maria o Col·legiata del segle XIV, edifici de l'Ajuntament de Gandia (1778), antic edifici de la Universitat de Gandia Escola Pia (1767) i l'edifici fortificat de l'Alqueria del Duc, declarat d'interés historicoartístic, són testimoni de la importància del passat històric de la ciutat i del seu desenrotllament fins a l'actualitat.

L'**oferta cultural** estable de Gandia constituïx un altre dels actius significatius de la ciutat. Al llarg de l'any, tenen lloc una gran varietat d'activitats culturals i esdeveniments artístics en les seues diferents formes d'expressió, com festivals de música, exposicions i certàmens teatrals, que convergeixen amb una excel·lent oferta comercial, gastronòmica i culinària.

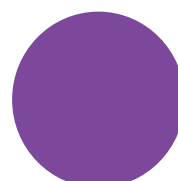
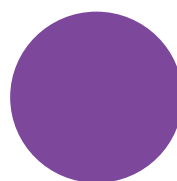
Les festes més populars de Gandia estan declarades d'Interés Turístic Nacional. Les Falles, la Setmana Santa de Gandia i la Fira i Festes de Gandia, constitueixen factors turístics de primer ordre. La Fira i Festes de Gandia té lloc anualment, a finals del mes de setembre. Es tracta d'una festa cívica i un referent regional de les arts escèniques i musicals a peu de carrer. Estes festes se celebren en honor a Sant Francesc de Borja, patró de la ciutat i de la noblesa espanyola. El seu impacte econòmic estimat és de quasi 10 milions d'euros i 101.267 visitants, que arriba a reunir la ciutat en només quatre dies.

Durant el mes de juliol, el Grau de Gandia celebra les seues festes patronals en honor a la Mare de Déu Blanqueta i a la Mare de Déu del Carme, amb la participació de tota la comunitat nàutica.

— ACTIVITAT COMERCIAL

Gandia és la capçalera de la subàrea comercial més important de la Comunitat Valenciana: aglutina un mercat potencial de 391.680 compradors i 76 municipis diferents. Per àrees comercials, la localitat se situa immediatament després de les tres capitals de província, superant àmpliament ciutats com Elx, Alcoi o Benidorm. L'economia de la ciutat es basa en els servicis i, entre ells, és el comerç i, en especial, el comerç detallista, el que constitueix un dels pilars bàsics de desenrotllament econòmic local.

PROJECTE

GANDIA CULTURAL, TOT L'ANY

Gandia té una intensa activitat cultural al llarg de l'any, realitzada tant pel departament de Cultura, com per les moltes entitats i associacions privades que existeixen a la ciutat. Però la capitalitat cultural reforçaria molt més este dinamisme artístic, ja que tota esta activitat es complementaria amb una programació especial d'esdeveniments culturals.

PRIMAVERA D'ARTS PLÀSTIQUES

[2017-2018]

Gandia disposa d'una xarxa important de sales d'exposicions municipals (Sala de la Casa de Cultura, Sala Coll Alas, Sala de Dones de l'antic Hospital de Sant Marc, Claustre de la Biblioteca Central, Universitat Popular), com de privades (Sala Palau Ducal, Sala Foment, Sala Mamà Hoja, Sala Blackstar studio, Sala Universitat Politècnica, Sala Universitat de València), que permetran tenir una primavera farcida d'activitats expositives, ja que a les habituals, s'afegiran aquelles que per la capitalitat cultural, es realitzaran al carrer o en espais no convencionals.

- Certamen "Coll Alas"
- Exposició "El tirant dibuixat"
- Art a les parets
- Ruta urbana de passatges literaris
- Mapa sonor de la ciutat
- Festival "Sona Baixet"
- *Visitatio Sepulchri*
- Festival *Cortoons* de curtmetratges d'animació
- La memòria de la modernitat. La Diputació a les comarques.

ESTIU D'ARTS MUSICALS [2017]

A l'abundosa oferta musical que, en esta època, té lloc tant a Gandia ciutat, com a la platja, s'ha previst tot un ventall d'activitats culturals per fer més plaents les nits estiuenques.

- Marquesa Concerts
- Festival Polisònic
- Festival de guitarra Mestre Salvador Garcia, *Panxaverda*
- La mar de músiques
- Festival d'havaneres
- Palaudiovisual
- Port Art
- Universitat d'Estiu de Gandia
- Escena Gandia.

TARDOR D'ARTS LITERÀRIES

[2017]

Novembre i, per extensió, tota la tardor és la gran fita de les arts literàries a Gandia. Commemorant la data de la publicació del gran llibre de cavalleria *Tirant lo Blanc* de l'escriptor gandià Joanot Martorell, es lliuren els premis literaris que duen els noms de l'esmentat autor, més el de l'insigne poeta saforenc Ausiàs March. Un trimestre on el protagonisme el tindran les activitats literàries, complementades amb altres mostres culturals.

- Exposició "La modernitat mira als Clàssics"
- Homenatge a la Paraula
- Gimcana dels Clàssics
- Contes al Palau
- Els Clàssics al món
- Lliurament dels premis literaris: XL Premi de Narrativa Joanot Martorell i LVI Premi de Poesia Ausiàs March.

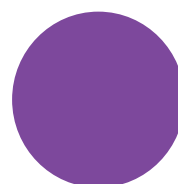
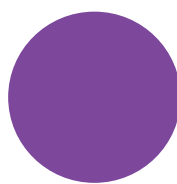
HIVERN D'ARTS ESCÈNIQUES I AUDIOVISUALS [2017-2018]

Gandia, a partir de 2018, recuperarà el Teatre Serrano, teatre municipal privatitzat en l'anterior legislatura, i encetarà una important programació de teatre, dansa i cinema, que es veurà reforçada per la que la iniciativa privada realitzarà als altres espais escènics de la ciutat, el Teatre del Raval i el Museu Faller.

A més d'això, desenvoluparem tot un ventall d'activitats extraordinàries que ompliran esta estació de l'any.

- Mostra de teatre *amateur* Ligorio Ferrer
- Exposició Patrimoni artístic de Gandia
- Els 30 imprescindibles del cinema
- *Bocados de cine*
- Festival de curtmetratges fallers
- Cine pot
- Valencians i valencianes que marquen futur
- Comunica2
- *Jazz Dijous*
- Concerts Pro-Música
- El Cant de La Sibil·la
- Festival musical Hostes
- Gimcana de la llengua.

RECURSOS HUMANS PER A DUR ENDAVANT EL PROJECTE

Des de la creació, l'any 1984, del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Gandia, la voluntat municipal ha estat la de consolidar l'estructura administrativa i tècnica del mateix departament, a base de la creació de llocs de treball fixos. Això ha permès, al llarg dels anys, establir una programació cultural sòlida i estable, així com assumir certes programacions especials i intenses amb motiu de la commemoració d'algunes efemèrides vinculades amb la història i cultura de la ciutat, com ara l'Any del Tirant (1990), o l'Any Borja (2010).

Així mateix, l'evolució experimentada en els últims temps per la Fira i Festes, que compta amb la responsabilitat organitzativa i de programació del Departament de Cultura, en el sentit d'incrementar molt sensiblement el programa festiu, ha permès, també, justificar la consolidació d'estos llocs de treball.

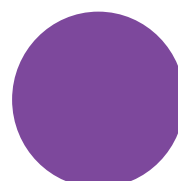
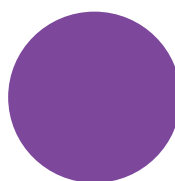
Tots estos antecedents indiquen que la totalitat del personal adscrit al departament gaudeix d'una àmplia experiència en l'àmbit de la gestió cultural pública, tant pel que fa a la diversitat d'activitats realitzades com per les complexitats tècniques i organitzatives que se'n deriven. Cal dir, en aquest sentit, que esta experiència professional es xifra en més de 25 anys de treball constant i continu.

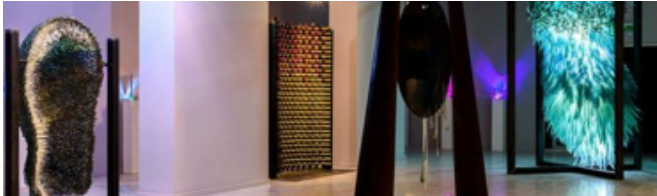
Pel que fa a l'estructura tècnica, el Departament de Cultura presenta una singularitat que la fa distinta de la que s'observa en altres ajuntaments de dimensions semblants. Així, les responsabilitats funcionaries del personal tècnic no passen tant per l'adscripció a la gestió de contenidors culturals, sinó que hi ha una especialització basada en el camp d'acció artística. És a dir, hi ha un TAEM de Cultura responsable de les activitats musicals, un altre que se n'ocupa de les referents a les arts escèniques i cinema, i un tercer tècnic especialitzat en festes, activitats de carrer i exposicions. Tots ells, coordinats pel cap de servei de Cultura. Esta estructura tècnica permet una òptima aplicació dels coneixements tècnics i una millor preparació, a l'hora d'establir criteris d'elecció en les programacions culturals.

Pel que fa a l'estructura administrativa funcional, el Departament de Cultura està coordinat per un tècnic d'Administració Especial, amb un administratiu i un auxiliar administratiu, que es responsabilitzen dels processos de gestió documental i jurídica necessaris.

Finalment, l'estructura d'organització infraestructural i de serveis està dirigida per un cap de manteniment, al qual s'afegeixen dos conserges i dues persones més subministrades per una empresa de serveis. A més d'això, sempre que ho requerisca l'activitat, es contracten, eventualment, les persones necessàries per a dur endavant les activitats programades.

INFRAESTRUCTURES CULTURALS PÚBLIQUES

CASA DE CULTURA

Edifici de finals del segle XIX. Palau dels marquesos de González de Quirós, és conegut com “la Casa de la Marquesa”. En 1990, les propietàries van donar l’edifici a la Fundació Bancaixa per a la seua obra cultural.

Va ser inaugurada l’any 2000.

Compta amb les dependències següents:

- Planta baixa: sala d’exposicions de més de 300 m².
- Primera planta: saló d’actes amb capacitat per a 180 persones.
- Planta segona: Disposa de dues aules, amb capacitat per a 70 persones cadascuna, per a presentacions, projeccions, cursos i xarrades, xicotetes exposicions...
- Jardí: Espai obert enjardinat, on es realitzen multitud d’activitats, entre elles els festivals de música Marquesa Concerts, Polisònic, Universitat d’Estiu, concerts de la Fira i Festes...

INFRASTRUCTURES CULTURALS PÚBLIQUES

TEATRE SERRANO

Construït a principis del s. XX amb el nom de Teatre Circ, en 1913 passa a denominar-se Teatre Serrano. En 1995, es va tancar i es va reformar completament. Es reinaugurà en 2006.

El teatre disposa de butaques amples i còmodes. Les files estan desplaçades lleugerament respecte a l'anterior, per a una millor visió dels espectadors.

- En l'interior del vestíbul, hi ha cafeteria.

Disposa de dues sales:

- Sala A. On tenen lloc concerts i actuacions teatrals. Té una capacitat per a 600 persones.
- Sala B. De menor grandària, usada tant per a representacions com per a pel·lícules. Disposa de 180 butaques.

ESPAI D'ART

Ubicat als antics magatzems tèxtils Sanmateu, annex a la Casa de Cultura i el jardí, al carrer Fundació Vicent Ferrer, 6, la planta inferior és un espai pensat per a exposicions d'art contemporani i d'avantguarda.

Actualment, està destinat a sala d'assajos musicals però, a partir del 2018, es recuperarà com a sala d'exposicions.

SALA COLL ALAS

És la sala d'exposicions municipal dedicada exclusivament a les arts plàstiques i visuals. Està situada a l'edifici de l'Escola Pia, edifici històric que va ser seu de la primera universitat de la Companyia de Jesús.

Davant la porta d'accés, hi ha el conjunt escultòric de la família Borja, realitzat per l'artista valencià Manolo Boix. La sala té 200 m², aproximadament.

UNIVERSITAT POPULAR DE GANDIA (UPG)

La Universitat Popular de Gandia, nascuda al si de l'Ajuntament de Gandia el 1983, és un projecte de desenvolupament cultural, artístic, personal i de participació social dins del municipi. La Universitat Popular de Gandia té, com a finalitat promoure la participació social i l'Educació Continuada, per a millorar la qualitat de vida de la ciutadania de Gandia i, facilitar l'accés de totes les persones a l'educació, la formació i als béns culturals del municipi.

Disposa d'aules de formació de diferents capacitats i un vestíbul d'accés, que s'habilita com a espai expositiu dels treballs de l'alumnat del centre.

ESPAI MUSEÍSTIC HOSPITAL DE SANT MARC

L'antic Hospital de Sant Marc és la seu de dos dels més importants museus de la ciutat: el Museu de Santa Clara i el Museu Arqueològic de Gandia (MAGa).

El Museu de Santa Clara, actualment tancat, es va crear per a mostrar la col·lecció d'art que l'Orde de les Clarisses posseeix des del temps dels Borja, amb obres de Joan de Joanes, Paolo de Sant Leocadio, Francisco Salzillo o Josep de Ribera.

El MAGa, El Museu Arqueològic de Gandia és un centre ubicat a Gandia, on es mostra el patrimoni arqueològic de la comarca de la Safor i, especialment, els materials de la Cova del Parpalló. Ofereix visites guiades, exposicions permanents i tallers didàctics

Des del 2017, disposa, també, d'una sala d'exposicions temporals, anomenada Sala de les Dones, on també es poden fer altres actes, com ara presentacions o conferències.

BIBLIOTEQUES I ARXIU MUNICIPAL (IMAB)

La Xarxa de Biblioteques Municipal compta amb nou seus –una central, una biblioteca infantil i juvenil, cinc de barri, un bibliobús i la biblioteca històrica i dels clàssics–, amb l'objectiu fonamental de descentralitzar el servei i facilitar l'accés a la informació a la ciutadania.

Les biblioteques de hui són centres per a la informació, la cultura i l'aprenentatge, des d'on donar difusió a les diferents expressions culturals i posar a l'abast dels usuaris tots els recursos que ens ofereixen les noves tecnologies. La biblioteca disposa de sales d'actes i altres dependències on es realitzen xarrades, conferències, presentacions de llibres, projeccions de cinema...

Intrínsecament relacionat amb les biblioteques, tenim l'Arxiu Històric Municipal de Gandia. És l'organisme clau per preservar la memòria històrica de la ciutat. Hi recull la documentació produïda per la institució municipal des del segle XIV. Així mateix, este arxiu incorpora arxius d'altres entitats locals i comarcals; col·lecciona materials especials, com ara fotografies, plànols i gravacions, i dona servei com a Centre Comarcal d'Arxius. A més a més, hi inclou una Biblioteca Històrica i dels Clàssics, integrada en la Xarxa Municipal.

Des de fa uns anys, s'ha habilitat el claustre del Convent per a la realització d'exposicions. La programació de la sala la componen, principalment, mostres en xicotet format i exposicions de col·lectius artístics locals. Eventualment, en exposicions que ho requereixen, s'utilitzen les parets de les sales 1 i 2 per a posar-hi obres.

CENTRES SOCIALS DE BARRI

Gandia disposa d'una xarxa de centres socials que serveix d'espai de dinamització dels diferents districtes que conformen la ciutat.

Els centres de Beniopa, el Grau, Plaça El·líptica, Marxuquera, Roís de Corella, Corea i Raval disposen d'aules de formació i salons d'actes de diferents capacitats que funcionen com a espais culturals per a les activitats culturals del barri, alhora que són espais informals per a la realització d'activitats de ciutats (cicles de cinema, música, exposicions itinerants, teatre infantil...)

AUDITORI DEL GRAU

L'Auditori del Grau està situat al Districte Marítim de Gandia, molt pròxim a la platja. El pati de butaques de l'auditori és de 250 espectadors. La superfície total construïda és de 549,45 m, dels quals 454,82 es troben en la planta baixa i, la resta al soterrani.

SALÓ DE PLENS DE L'AJUNTAMENT

Sala amb capacitat per a unes 200 persones que, a banda de la seua utilització per als plens municipals i altres actes institucionals, també acull, al cap de l'any conferències, presentacions, classes magistrals, ponències inaugurals.

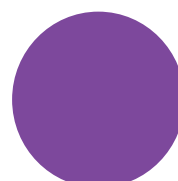
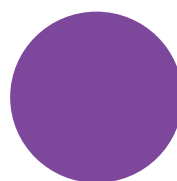
Al mateix saló i en el vestíbul d'accés, l'Ajuntament de Gandia té, de forma permanent una col·lecció artística amb obres de Tàpies, Alfaro, Boix, Lozano, Sempere, Catany... que es mostra al públic en visites guiades, el primer dissabte de cada mes.

CENTRE D'ACTIVITATS ARTÍSTIQUES SANT ENRIC

La discoteca El Mussol, al districte del Raval, ha sigut reconvertida en un centre on les associacions, principalment del barri, poden desenvolupar les seues activitats en les millors de les condicions. Un local totalment insonoritzat, que ja està sent utilitzat per l'associació juvenil, sociocultural i esportiva *Terpsicore Dance Project*; la *Asociación Belenista de Gandia*; l'Associació La Cosa Nostra Dolçaina i Tabalet; i la Banda de Cornetes, Gaites i Tambors Ecce-Homo, Raval-Gandia, i per la Muixeranga de la Safor. Per les seues característiques (entre antiga discoteca i edifici fabril), és un lloc ideal per a la realització de concerts de música eclèctica i música experimental.

INFRAESTRUCTURES CULTURALS PRIVADES

PALAU DUCAL DELS BORJA

El **Palau Ducal** de Gandia, conegut, també, com el **Palau dels Borja**, és un dels edificis d'arquitectura civil més característics i impressionants del seu temps. La història de l'edifici s'allarga durant set segles i constitueix en l'actualitat un variat mostrari d'estils arquitectònics.

El Palau disposa de diverses dependències utilitzables per a la programació cultural, com són:

- El Pati d'Armes, amb capacitat per a unes 500 persones.
- El Saló de Corones, amb una capacitat per a 150 persones.
- La tercera planta, amb diferents espais que poden tindre aforaments d'entre 100 a 300 persones.

MUSEU FALLER DE GANDIA

El Museu Faller de Gandia és un centre d'interpretació de la festa. Situat dins d'un modern edifici amb espais multifuncionals, ens mostra, des d'una perspectiva moderna, tot allò que s'ha relacionat amb la festa fallera en general i, també, la vinculació de les falles amb la ciutat.

Disposa, a més a més, d'un saló d'actes, apte per a representacions teatrals, dansa i música, amb un aforament de més de 550 butaques, distribuïdes en dues plantes.

TEATRE DEL RAVAL

Situat a cinc minuts del centre de Gandia, el Teatre del Raval obrí les portes l'any 1987, com un espai d'investigació, creació i exhibició teatral.

La sala d'actes és un teatre totalment equipat amb 200 butaques i un escenari de 7x6 m² (ampliable a 7x8 m²). L'espai té aire condicionat, calor-fred, i camerinos fornits. A la planta baixa hi ha, també, el vestíbul, on es poden realitzar exposicions d'arts plàstiques.

FOMENT GANDIA

Es troba al centre de Gandia. Disposa de distintes aules, sales i salons que poden cobrir diferents necessitats, des de presentacions fins a jornades o congressos. Destaca el saló de conferències, amb un aforament aproximat de 200 persones, el jardí, amb capacitat per a unes 300 persones, i la sala d'exposicions.

CAMPUS DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA A GANDIA

El campus de Gandia de la Universitat Politècnica de València troba situat al Grau de Gandia, molt a prop del port i de la platja.

El centre disposa d'un edifici, anomenat Aula Magna, preparat per a acollir actes de gran magnitud, amb capacitat per a 500 persones, i d'un Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI), inaugurat el 2010, amb una gran biblioteca i espais per a exposicions.

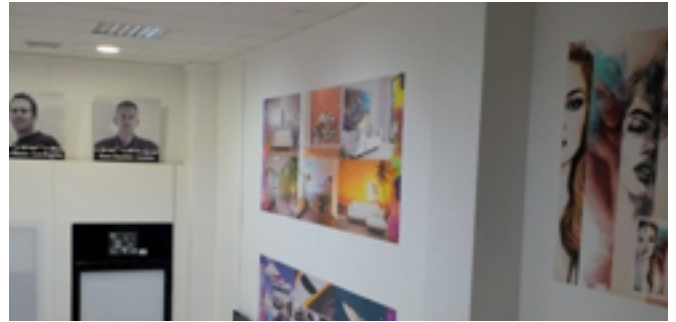

INFRASTRUCTURES CULTURALS PRIVADES

SALA BLACKSTAR STUDIO

Blackstar Studio és una galeria d'art situada al barri de Beniopa de Gandia.

Organitza exposicions periòdiques relacionades en la música *pop* i amb l'art dels anys 60 i 70.

CENTRE INTERNACIONAL DE GANDIA (CIG-UV)

El CIG-UV és un espai universitari fruit, en origen, de la presència, a Gandia de l'organització de la Universitat d'Estiu i la posterior consolidació, amb seu i projecte propi. Disposa, entre les seues instal·lacions, de sales d'actes, sala d'exposicions i sales de formació, amb capacitat variable.

CIRCUIT DE SALES DE CONCERTS

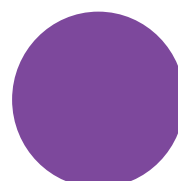
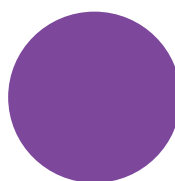
A Gandia existeix un circuit de sales que mantenen una programació de música en directe. Les sales són **Dublín, La Clau, Varadero i Dickens.**

La capacitat de les sales està entre 90 i 180 persones i la programació, en la majoria, és de dues actuacions mensuals, durant tot l'any, excepte la sala Dublín, que programa un concert cada setmana.

La programació majoritàriament és *pop* i *rock* i grups de tribut o versions.

ASSOCIACIONS CULTURALS DE GANDIA

Gandia és una ciutat dinàmica i participativa. I gran part d'aquest dinamisme es genera al si de la societat civil, a través del teixit associatiu local.

La nostra ciutat compta amb desenes d'associacions culturals, les quals, d'una altra banda, tenen una programació pròpia que desenvolupen, d'acord amb els seus objectius fundacionals, i també, de l'altra, col·laboren en les activitats i programes municipals de Cultura.

En la relació annexa, indiquem aquelles que tenen més presència en el fet cultural local o que, entre les seues activitats, realitzen esdeveniments culturals rellevants.

MÚSICA

1. BANDES I ESCOLES DE MÚSICA

ASSOCIACIÓ MUSICAL GRAU DE GANDIA
UNIÓ ARTÍSTICOMUSICAL SANT FRANCESC DE BORJA

CENTRE MUSICAL DE BENIOPA
ESCOLA DE MÚSICA DISTRICTE MARÍTIM

2. CORALS

ORFEÓ BORJA
COR VEUS DE LA SAFOR
CORAL POLIFÒNICA SAGRADA FAMÍLIA
CORAL CAPELLA DUCAL
AC MUSICOVOCAL SANTA CECÍLIA

3. MÚSICA TRADICIONAL

DOLÇAINERS I TABALETES DE LA SAFOR
DOLÇAINERS I TABALETES DEL GRAU DE GANDIA

LA COSA NOSTRA DOLÇAINA I TABAL

4. MÚSICA DE SETMANA SANTA

CORNETES I TAMBORS MARE DE DÉU
BLANQUETA

CORNETES I TAMBORS ECCE HOMO
CORNETES I DOLÇAINES SANT SEPULCRE

5. PROMOCIÓ DE LA MÚSICA CLÀSSICA

ASSOCIACIÓ PRO-MÚSICA

6. MÚSIQUES DEL MÓN

GRUP FOLKLÒRIC ESLAU AVIR
MURGA URUGUAIANA MURGANDIA

DANSES I CULTURA POPULAR I TRADICIONAL

AC DANSES REBOMBORI
GRUP DE DANSA POPULAR VALENCIANA ROÍS CORELLA
MUIXERANGA DE LA SAFOR
L'AGREDOLÇ ASSOC. CULTURAL
COLLA DIMONIS DIMOLI

TEATRE I ARTS ESCÈNIQUES

GRUP DE TEATRE LLETRAHERITS I COMEDIANTS
MARABÚ TEATRE
EL CARRO DE VERONA
TEATRE DE LA IL·LUSIÓ
AIGUAMAR TEATRE
COMUNA GÀBIA TEATRE
XIRIMIRI TEATRE
CLUB IL·LUSIONISME GANDIA

ASSOCIACIONS ARTÍSTIQUES

ASSOCIACIÓ FOTOGRÀFICA FOTOESPAI
ASSOCIACIÓ FOTOGRÀFICA DE LA SAFOR. AFS
AC DE PINTORS ULLS DE MUSSOL
ASSOCIACIÓ CULTURAL ART I MÉS
EMPREMTA ART
ASSOCIACIÓ DE BOLILLERES DE GANDIA
ASSOCIACIÓ BELENISTES DE GANDIA

ASSOCIACIONS LITERÀRIES

SOCIETAT LITERÀRIA SAFORÍSSIMS

ASSOCIACIONS DE PROMOCIÓ CULTURAL

ASSOCIACIÓ CULTURAL LA FINESTRA
AC SETÈ SENTIT
AC HYPATIA
ASSOCIACIÓ CULTURAL TREN ALCOI-GANDIA
ARC DE MIG PUNT. ASSOCIACIÓ PER LA MEMÒRIA I EL PATRIMONI
AC XALOC DEL GRAU DE GANDIA
INTERCULTURAL MIDRASHIC
CÍRCULO AMIGOS SAN FRANCISCO DE BORJA
AMICS DE LA UPG
COL·LECTIU OBERTAMENT
FIGA. FIRA DE GANDIA AUTOGESTIONADA
CONSELL DE LA JOVENTUT DE GANDIA

ASSOCIACIONS SOCIALS

Incloem estes associacions en la llista d'associacions culturals perquè són promotores d'activitats culturals de gran rellevància local.

JUNTA MAJOR DE GERMANDATS DE LA SETMANA SANTA

Organitza el Concurs Nacional de Fotografia de la Setmana Santa.

FEDERACIÓ DE FALLES DE GANDIA

Organitza el certamen de teatre Lligorio Ferrer

CASA DE ANDALUCIA

Organitza la Fira d'Abril, amb moltes activitats culturals relacionades amb la Comunitat Valenciana i Andalusia

FOMENTO DE AGRICULTURA

Organitza cicles musicals

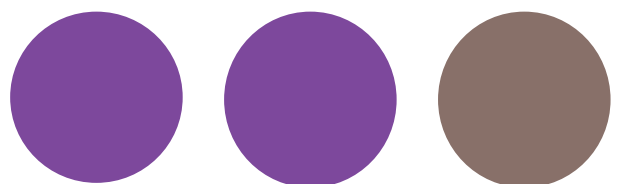
FIDEUÀ DE GANDIA

Concurs Internacional de la Fideuà de Gandia

FUNDACIÓ PALAU DUCAL

Organitza un programa d'exposicions i festivals de músiques del món.

INCIDÈNCIES DEL PROJECTE

Gandia és, des de fa segles i ara mateix, la capital de la mateixa comarca de la Safor, amb una incidència històrica multisectorial que va molt més enllà d'aquesta àrea. I això per raons històriques, però també per la realitat que ha anat bastint al llarg del temps. És obvi, a pesar de tot, que les incidències socioeconòmiques, culturals, institucionals que es pogueren derivar de la proposta de capitalitat cultural valenciana, encara que no li arriben ara ex novo, sí que podrien fer incrementar, més si cap, aquest lideratge i, per descomptat, augmentar o reforçar les incidències que s'hi pogueren generar. Amb tot, esta nova oportunitat de referència per a Gandia vindria a confirmar i distingir la singularitat del seu cas: el de ser una ciutat històrica valenciana dotada de pes propi i capaç d'influir al seu entorn.

— COMARCAL

Com s'ha dit en la part inicial del present document, Gandia disposa, a hores d'ara, d'un mercat potencial de 2,6 milions de persones a tan sols una hora amb cotxe de distància, però sobretot compta ja amb quasi 175.000 habitants que viuen en un radi inferior de quinze quilòmetres. La comarca de la Safor, si sempre ha estat tenint Gandia com a centre seu, podrà quedar més vinculada aprofitant el programa d'actuacions. La Mancomunitat de Municipis de la Safor, com a entitat supralocal, col·labora, també, en algunes activitats i part del programa està pensat per a buscar la participació activa dels habitants comarcals.

— ECONÒMICA

La capitalitat cultural podria generar una expectativa més gran de negoci, sens dubte. A curt termini sobretot, però també a mitjà, si alguna part de la programació queda estabilitzada i per sempre al calendari d'actes. La Fira i Festes ja genera 101.000 visitants i més de 10 milions d'euros de moviment econòmic, però el conjunt d'actes a celebrar incidiran, també, en el turisme valencià i nacional. L'atractiu de la platja augmentarà en saber-se acompanyat d'actes a l'estiu, però també durant tot l'any. Però allà on s'incrementarà de forma general serà en el turisme propi de la Comunitat, entre els valencians d'arreu que tindrien Gandia com a centre de visita obligada al llarg de l'any, per qualsevol cita que els atraga.

— AL MATEIX MUNICIPI

No seria d'esperar cap trasbalsament d'impacte a la ciutat, en cap cas, però la capitalitat sí que podria reforçar dues coses: la idea de col·laboració per una causa col·lectiva i, sobretot, el sentiment identitari entre el veïnat. La capitalitat seria una oportunitat d'or per a escampar un motiu general de compromís social i cultural per la ciutat. Segurament, durant eixe any, serien més fàcils i consensuables moltes coses que necessiten la participació activa de tots. És de suposar que la capitalitat també podria aportar una dosi extra d'orgull i satisfacció íntima, front a la resta del territori valencià i espanyol. Només això ja pagaria la pena.

Tot i el lideratge que necessàriament ha d'exercir l'Ajuntament de Gandia, a través del departament de Cultura, és obvi que el projecte de Capitalitat cultural ha d'involucrar a tots els departaments municipals i fer partícip també a la societat civil representada per les associacions i institucions locals. Són moltes les entitats que tindran protagonisme en este any, però ressenyem especialment aquelles que tindran una relació més estreta, junt amb l'Ajuntament de Gandia, en dur a terme el projecte. Són entitats amb les quals l'ajuntament ja ha mantingut contactes de compromís i ha obtingut aprovació d'ajuda i recolzament específic per al programa que ara es presenta. Aquestes serien:

- Universitat Politècnica de València. Campus de Gandia
- Centre d'Estudis i Investigacions Comarcals – CEIC- Alfons el Vell
- Universitat de València – Estudi General
- Federació de Falles de Gandia
- Junta de Germandats de la Setmana Santa de Gandia
- Associació Pro-Música
- Teatre del Raval
- Escola de Música del Grau
- Fundació Palau Ducal
- Muixeranga de la Safor
- Fotoespai Gandia
- Grup de Dansa Popular Roís de Corella
- Orfeó Borja
- Societat Literària Saforíssims
- Escola Pia de Gandia.

AJUNTAMENT DE GANDIA

Cultura